

ดุษฎีนิพนธ์	ภาวะผู้นำเชิงเศรษฐกิจ-สังคมและยุทธศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาสังคมแบบองค์รวมอย่างยั่งยืนตามโครงการพัฒนาในพระราชดำริ
ชื่อนักศึกษา	พันเอก วันฉัตร แสงสว่าง
สาขา	ภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ความเป็นเลิศ
สถาบัน	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ธัญธรณ์/กนลา สุขพานิช-ชั้นทปราบ
ผู้เชี่ยวชาญ	พลเอก วันชัย เรืองตระกูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์หลักของดุษฎีนิพนธ์เรื่องนี้ ที่ชื่อ “ภาวะผู้นำเชิงเศรษฐกิจ-สังคม และยุทธศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาสังคมแบบองค์รวมอย่างยั่งยืน ตามโครงการพัฒนาในพระราชดำริ” คือ การศึกษาเกี่ยวกับโครงการพัฒนาในพระราชดำริของประเทศไทย โดยมุ่งเน้นที่การนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ และมุ่งหมายที่จะประเมินผลการปฏิบัติงานด้านภาวะผู้นำและบทบาทเชิงยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนโครงการ ทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมของหน่วยงานด้านการพัฒนาของกองทัพบกไทยทั่วทั้งประเทศ เป็นที่น่าชื่นชมที่ค้นพบจากงานวิจัยว่า ความพยายามอันสูงส่งของหน่วยงานด้านการพัฒนาของกองทัพบกไทยในการช่วยเหลือแก่โครงการพัฒนาในพระราชดำริสามารถที่จะแก้ไขความทุกข์ยากจากความยากจนของประชาชนได้อย่างแท้จริง และในระยะเวลาช่วงนี้ สามารถที่จะช่วยฟื้นฟูมาตรฐานการครองชีพของประชาชนในหมู่บ้านได้ในระดับหนึ่ง และสามารถบรรลุได้ถึงเป้าหมายของการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนให้กับประชาชนชาวไทยเป็นส่วนใหญ่

ในด้านระเบียบวิธีวิจัยนั้น การศึกษานี้ได้ใช้การวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพและในเชิงปริมาณ รวมทั้ง การวิจัยแบบผสมผสานและการวิจัยเอกสาร เช่นเดียวกัน ได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพและ

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 39 คน ซึ่งเป็นนักบริหารระดับสูงในรัฐบาล ทั้งข้าราชการพลเรือนระดับสูงและผู้นำระดับสูงของกองทัพบก ตัวอย่างเช่น ได้สัมภาษณ์อดีต ปลัดกระทรวงกลาโหม และผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก รวมทั้งได้สัมภาษณ์ผู้นำในระดับภูมิภาค อื่นๆอีกด้วย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกคนได้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก อันแสดงให้เห็นถึงความใส่ใจอย่าง แท้จริงที่น่าชื่นชม รวมทั้ง ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์กับโครงการวิจัยในเชิงวิชาการนั้น ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายพลเรือนที่มีชื่อเสียง โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาในพระราชดำริ และ ยุทธศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากหลากหลายภาคส่วน รวมทั้งภาควิชาการ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และภูมิภาค โดยเฉพาะบุคคลผู้เป็นเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบกับยุทธศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงของโครงการพัฒนาในพระราชดำริ ต่างก็มีส่วนร่วมอย่างเต็มอกเต็มใจในกิจกรรมทางวิชาการนี้ และมีเมตตาจิตในการให้ข้อคิดเห็นและข้อมูลในการปฏิบัติภารกิจที่เต็มเต็มงานวิจัยนี้ นอกจากนี้ การวิจัยเชิงปริมาณได้ใช้วิธีการแจกแบบสอบถามแก่บุคคลจำนวน 400 คน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล และนายทหารในกองทัพบกซึ่งมีส่วนรับผิดชอบโดยตรงต่อโครงการพัฒนาในพระราชดำริทั่วประเทศ คำถามเหล่านี้ได้นำไปแจกจ่ายอย่างระมัดระวัง และนำกลับมาวิเคราะห์ในเชิงวิชาการ

ผลการวิจัยค้นพบข้อเท็จจริงที่ว่า ผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารที่มีส่วนรับผิดชอบในโครงการพัฒนาตามพระราชดำรินั้นยุคอดีตและ ยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะกลุ่มผู้นำที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ บทบาทด้านภาวะผู้นำ เชิงยุทธศาสตร์ของพวกเขาในการนำเอายุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างพอเพียงไปใช้ปฏิบัติ แม้ว่า จะอุทิศตนในความพยายามดำเนินการอย่างเต็มอกเต็มใจ แต่พวกเขาดูเหมือนว่าจะยังไม่มีควมคืบหน้า เนื่องจากติดขัดในข้อระเบียบและกฎเกณฑ์ของระบบราชการมากเกินไป ทำให้ผลการปฏิบัติงาน ตามภารกิจในห้วงระยะเวลาวิกฤติแสดงถึงผลงานที่ไม่โดดเด่นอย่างไม่ตั้งใจ ซึ่งเป็นห้วงเวลาที่จำเป็น จะต้องรีบปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานให้มีความก้าวหน้า โดยเฉพาะในด้านการตลาด อีกทั้ง ยังนำเอาเทคโนโลยีในระดับกลางเข้ามาใช้ในการดำเนินงาน ส่งผลที่เป็นอุปสรรคต่อแผนการพัฒนา ผลิตผลจากพืชไร่ รวมทั้งการขาดแรงกายแรงใจและไม่กระตือรือร้นมากพอ ทั้งในด้านทัศนคติและ พฤติกรรม เมื่อเชื่อมโยงกับการให้บริการที่ต่ำกว่ามาตรฐาน การใช้นวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ ที่ล้าหลังและการบริหารจัดการองค์กรที่ไร้ประสิทธิภาพท่ามกลางการเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลง ที่รวดเร็วของยุคโลกาภิวัตน์

โดยสรุป เพื่อที่ว่าผู้นำด้านการบริหาร โดยเฉพาะนายทหารระดับกลางและระดับสูง ของกองทัพบก และรวมทั้งผู้นำชุมชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและช่วยเหลือโครงการพัฒนาในพระราชดำริ จะสามารถบรรลุได้ถึงภารกิจอันน่าชื่นชมในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน และ

ประสบความสำเร็จในการเอาชนะเป้าหมายทางการพัฒนา เพื่อให้ประเทศไทยเกิดความยั่งยืน และเจริญก้าวหน้าอย่างสมบูรณ์ ผู้นำเหล่านี้ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบภาวะผู้นำของตนเอง ซึ่งจำเป็นจะต้องให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง และจะต้องเพิ่มเติมวิสัยทัศน์อันยาวไกลให้มากขึ้น รวมทั้งจะต้องมีกระบวนการตัดสินใจที่เฉียบขาด มีการคิดแบบนอกกรอบ และจะต้องผสมผสานนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ให้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม เช่นเดียวกับจะต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายวิชาชีพสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เช่นนั้น จึงจะสามารถบรรลุได้ถึงความมั่นคงปลอดภัยให้กับประชาชนคนไทยในอนาคต เพื่อให้เกิดความไพบูลย์มั่งคั่งแห่งอนาคต และความเลอเลิศด้านเครือข่ายความมั่นคงทางสังคมด้วย

ดังนั้น รูปแบบ (โมเดล) ของงานวิจัยคุณิพนธ์เรื่องนี้ จึงสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ จาก “ชุมชนพัฒนาแบบรวมศูนย์อยู่กับภาครัฐและวัง” สู่ “การก่อกำเนิดใหม่ของชุมชนแบบเป็นอิสระ มีอาชีพ และยึดตลาดเป็นศูนย์กลาง”